

Inhoud

Wildernis, weidsheid en wereldsteden	10
Reizen in het oosten van Canada	12
Hulp bij het plannen van uw reis	14
Suggesties voor rondreizen	19

Land, volk en cultuur

Canada oost in het kort	26
Natuur en milieu	28
Politiek en economie	35
Geschiedenis	40
Jaartallen	50
Maatschappij en dagelijks leven	52
Kunst en cultuur	60

Reisinformatie

Reis en vervoer	70
Accommodatie	74
Eten en drinken	76
Sport en activiteiten	79
Feesten en evenementen	86
Praktische informatie van A tot Z	88

Onderweg in het oosten van Canada

Hoofdstuk 1 – Toronto

In een oogopslag: Toronto	106
Downtown Toronto	108
Langs de oever	108
Entertainment District	113
Actief: Eilandhoppen binnen de stad – Toronto Islands	114
Rond Queen Street	116
Financial District	117
Old Town	118
St. Lawrence	119



Via Yonge Street de stad uit	119
Chinatown en Kensington Market	122
Queen's Park en universiteit	125

Wijken rondom Downtown **126**

Midtown	126
West End	128
East End	128
Uitstapjes vanuit Toronto	129

Hoofdstuk 2 – Ontario

In een oogopslag: Ontario **140**

Niagara Peninsula **142**

Niagara-on-the-Lake	142
Niagara Parkway	147
Niagara Falls	148
Actief: Hornblower Niagara Falls Boat Tour	152

Zuid-Ontario **154**

Fort Erie	154
Van Fort Erie naar Point Pelee National Park	154
Van Leamington naar Windsor	156
Windsor	157
African-Canadian Heritage Tour	158
Naar Oil Springs en Lake Huron	161
Stratford	162
Mennonite Country	164

Rondom de Georgian Bay **168**

Bruce Peninsula	168
Manitoulin Island	171
Van Manitoulin Island naar Muskokas	177
Muskoka	178
Algonquin Provincial Park	180
Actief: Peddelen in het Algonquin Provincial Park	182
Rondom de Severn Sound	184

Van Lake Ontario naar de Canadese hoofdstad **188**

Van Toronto naar Quinte's Isle	188
Quinte's Isle	189
Kingston	191
Thousand Islands	193



Actief: Kajakken in het Thousand Islands National Park	196
Morrisburg en Upper Canada Village	197
Langs het Rideau Canal naar Ottawa	198

Ottawa	200
Confederation Square	201
Parliament Hill	201
Sparks Street Mall	203
Langs het Rideau Canal	204
Lower Town	205
Sussex Drive	207
Rockcliffe Park	208
Le Breton Flats	208
Centretown	208
Gatineau	209

Van Ottawa naar Lake Superior	212
Ottawa Valley	212
Actief: Raften op de Ottawa River	213
Van Mattawa naar Sault Ste. Marie	215
Sault Ste. Marie	218
Naar Thunder Bay	219
Thunder Bay	222
Verder naar het westen	224
Via de noordelijke route terug naar Ottawa	224

Hoofdstuk 3 – Montréal en omgeving

In een oogopslag: Montréal en omgeving	232
Vieux-Montréal: de oude binnenstad	234
Stadsgeschiedenis	234
Rondom de Place Royale	235
Place d'Armes	235
Place Jacques-Cartier en omgeving	237
Parc des Îles	239
Actief: Fietsen van Vieux-Montréal naar de eilanden	242



Centre-Ville	244
Place Ville-Marie	244
Ville Souterraine	244
Rondom Square Dorchester	244
Rue Ste-Cathérine	246
Rue Sherbrooke	246
Boulevard St-Laurent	250
Outremont en Westmount	251
Rue St-Denis	253
Ten oosten van het centrum	253

Mont-Royal	254
Actief: Mont-Royal – De stadsberg beklimmen	261

Uitstapjes in de omgeving van Montréal 262

Laurentides	263
Montréal en Cantons de l'Est	267

Hoofdstuk 4 – Québec

In een oogopslag: Québec 272

Ville de Québec	274
De geschiedenis van de 'oude hoofdstad'	274
Vieux-Québec: Haute-Ville	275
Basse-Ville	283
Uitstapjes in de omgeving	288



Langs de St. Lawrence River naar de

Atlantische Oceaan	292
Over de Chemin du Roy naar Québec	292
Charlevoix	296
Côte-Nord	301

Peninsule de Gaspé 306

Chaudière-Appalaches	306
Bas-Saint-Laurent	308
Actief: Kajakken in het Parc national du Bic	311
De noordkust	313
Actief: Fitness op Mont-Albert, Parc national de la Gaspésie	317
De zuidkust	321
Îles-de-la-Madeleine	323

Hoofdstuk 5 – New Brunswick en Prince Edward Island

In een oogopslag: New Brunswick en Prince Edward

Island	328
New Brunswick	330
Langs de Saint John River	330
Fredericton	331
Van Fredericton naar Saint John	334
Saint John	334
Het zuiden van New Brunswick	340
Bay of Fundy	344
Actief: De Coastal Trail van Herring Cove naar Point Wolfe	345
De Acadische kust	348
Actief: Claire Fontaine Trail in het Kouchibouguac National Park	351



Prince Edward Island	354
Naar het eiland	354
Rondritten over het eiland	355
Charlottetown	355
Central Coastal Drive	358
North Cape Coastal Drive	363
Points East Coastal Drive	365
Actief: Greenwich Dunes Trail	369

Hoofdstuk 6 – Nova Scotia

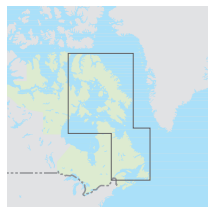
In een oogopslag: Nova Scotia	372
Halifax	374
Geschiedenis	374
Downtown	374
Waterfront	379
Naar Dartmouth	381
Eastern Passage	382
Actief: Uitstapje naar McNabs Island	384



Rondreizen in Nova Scotia	388
Over de Lighthouse Route naar Lunenburg	388
Lunenburg	392
Over de Lighthouse Route naar Yarmouth	396
Actief: Kanoën in het Kejimikujik National Park	398
Over de Evangeline Trail naar Annapolis Royal	403
Annapolis Royal	406
Over de Evangeline Trail naar Halifax	409
Over de Glooscap Trail rond het Minas Basin	410
Actief: Rit op de getijdengolf	411
Fundy Shore Scenic Route	413
Over de Sunrise Trail naar Cape Breton	415
Over de Marine Drive naar Cape Breton	418
Cape Breton Island	422
Van de Canso Causeway naar Whycocomagh	422
Ceilidh Trail	423
Over de Cabot Trail naar Chéticamp	425
Actief: Kaapwandeling over de Cape Smokey Trail	428
Bras d'Or	434
Sydney en de regio Glace-Bay	435
Louisbourg National Historic Site	437
Over de Fleur-de-lis Trail naar St. Peter's	438
Isle Madame	439

Hoofdstuk 7 – Newfoundland en Labrador, Nunavut

In een oogopslag: Newfoundland, Labrador en Nunavut	442
St. John's en het Avalon Peninsula	444
St. John's	444
De omgeving van St. John's	451
Het oosten van het Avalon Peninsula	453
Actief: Stiles Cove Path van Pouch Cove naar Flatrock	456
Cape St. Mary's	459
Placentia en Trinity Bay	459
Actief: Wandelen naar Cape St. Mary's Ecological Reserve	460
Conception Bay	462
Over de Trans-Canada Highway door Newfoundland	464
Bull Arm	464
Burin Peninsula	464
Bonavista Peninsula	468
Terra Nova National Park	474
Gander Loop en Twillingate	475
Naar Corner Brook	477
Naar Channel-Port aux Basques	480
Actief: Met de veerboot langs de zuidkust van Newfoundland	482
Gros Morne National Park en de Viking Trail	484
Gros Morne National Park	484
Actief: Wandelen en varen op de Western Brook Pond	486
Viking Trail naar L'Anse aux Meadows	489
L'Anse aux Meadows	492
Uitstapje naar Labrador	494
Nunavut	498
Canada's nieuwe territorium	498
Centrale Arctische kust	499
Baffin Island en het uiterste noorden	501
Register	506
Fotoverantwoording/colofon	512



Thema's

Milieubescherming in Canada	31
'The French Fact, mais oui!'	36
Toronto's Chinatown: oosterse wijk bij de CN Tower	124
Avonturiers van de Niagara	149
De Underground Railroad	160
Leven in het verleden: mennonieten	166
Powwow op Manitoulin Island	174
De Polar Bear Express: per trein naar de frontier	226
Southern van Montréal: stad onder de stad	247
Instappen en genieten: de metro van Montréal	252
'Het sap komt!'	266
Wintercarnaval in Québec-Ville	280
Port Royal- De Nieuwe Wereld van Frankrijk	407
De schat van Louisbourg	436
De noordwestelijke doorvaart	502

Alle kaarten in een oogopslag

In een oogopslag: Toronto	107
Toronto	110
Eilandhoppen in de stad – Toronto Islands	114

In een oogopslag: Ontario	141
Niagara Peninsula	143
Niagara-on-the-Lake	144
Niagara Falls	150
Zuid-Ontario	158
Rondom de Georgian Bay	172
Algonquin Provincial Park	180
Peddelen in het Algonquin Provincial Park	182
Van Lake Ontario naar Ottawa	190
Kingston	192
Kajakken in het Thousand Islands National Park	196
Ottawa	202
Van Ottawa naar Lake Superior	214

In een oogopslag: Montréal en omgeving	233
Vieux-Montréal	236
Fietstocht van Vieux-Montréal naar de eilanden	242
Montréal Centre-Ville	248
Mont-Royal – De stadsberg beklimmen	261
Omgeving van Montréal	264

In een oogopslag: Québec	273
Ville de Québec	276
Langs de St. Lawrence River naar de Atlantische Oceaan	294
Peninsule de Gaspé	308
Stairmaster Mont-Albert, Parc national de la Gaspésie	317

In een oogopslag: New Brunswick en Prince Edward Island	329
Fredericton	333
Saint John	335
New Brunswick	338
Over de Coastal Trail van Herring Cove naar Point Wolfe	345
Claire Fontaine Trail in het Kouchibouguac National Park	351
Charlottetown	357
Prince Edward Island	362
Greenwich Dunes Trail	369

In een oogopslag: Nova Scotia	373
Halifax	376
Uitstapje naar McNabs Island	384
Rondreizen in Nova Scotia	400
Cape Breton Island	424
Kaapwandeling over de Cape Smokey Trail	428

In een oogopslag: Newfoundland, Labrador en Nunavut ..	443
St. John's	446
Stiles Cove Path van Pouch Cove naar Flatrock	456
Avalon Peninsula	458
Over de Trans-Canada Highway door Newfoundland	466
Wandelen en varen op de Western Brook Pond	486
Gros Morne National Park en Viking Trail	491
Nunavut	499

Binnenzeeën en woeste kusten

St. Lawrencelaagland en de Grote Meren

In het zuiden loopt het Canadian Shield af naar vruchtbaar, dichtbevolkt laagland. In Québec en Oost-Ontario is dat het **St. Lawrencelaagland**, meer naar het westen het gebied van de Grote Meren. Hier liggen de economische centra van Oost-Canada. Kenmerkend voor Québec is de ruim 3000 km lange **St. Lawrence River**, die naar de Atlantische Oceaan stroomt. Het is de waterweg naar het hart van het continent. In Zuid-Ontario wordt het klimaat bepaald door de kolossale watervlaktes van de **Grote Meren**. De meren Ontario, Erie, Huron, Michigan en Superior staan door de St. Lawrence Seaway met elkaar in verbinding en beslaan samen een oppervlakte van ongeveer 245.000 km². In de Grote Meren ligt een derde

van de totale zoetwatervoorraad van de aarde opgeslagen. Het grootste (82.100 km²) en hoogstgelegen (183 m) meer is Lake Superior, het kleinste (18.900 km²) en laagstgelegen (75 m) Lake Ontario. Ze worden verbonden door de Niagara River en de hoogtevverschillen worden overbrugd door sluisen tussen Lake Superior en Lake Huron en door het Welland Canal dat om de Niagara Falls heen loopt.

Atlantic Canada

De **Appalachen**, een middelgebergte met loof- en gemengde bossen, rivierdalen en kustplateaus waarop de steden Fredericton, St. John's en Halifax zijn gelegen, strekken zich uit over de kustprovincies New Brunswick en Nova Scotia. Newfoundland is een onvruchtbare, met naaldbossen bedekte streek, die vanwege de onherbergzame kliffen door de plaatselijke bevolking eenvoudigweg *The Rock* wordt genoemd. De fjorden en bergen in het Gros Morne National Park in het westen van het

Ierland is dichterbij dan Vancouver: Cape Spear in Newfoundland



Maatschappij en dagelijks leven

gegeven. Tot dat moment had de overheid de indianen in internaten geplaatst om de jongeren een moderne scholing te geven, ver van de ellende van de verwaarloosde reservaten. Het experiment met de *residential schools* heeft echter tot talloze menselijke drama's geleid. Vijf generaties jonge indianen mochten tijdens hun schooltijd niet hun moedertaal spreken of contact met hun ouders onderhouden. Tegen de tijd dat ze terugkeerden, waren ze vreemden voor hun familie gewor-

den. Omdat ze de taal niet of slecht spraken, werden ze als blanken gezien. Ook het als hervorming van de *residential schools* bedoelde systeem van pleegouderschap leidde tot tragedies. Om hun een kindertijd in een 'intacte omgeving' te geven, werden de kinderen door de overheid bij blanke pleegouders geplaatst die vaak duizenden kilometers ver woonden – zonder inspraak van de natuurlijke ouders.

Tot in de jaren 80 werden in Québec en Ontario op die manier duizenden kinderen

De enige constante factor in het leven van veel Inuit is de jacht – maar door klimaatverandering smelt ook deze zekerheid onder hun voeten weg



karrensporen en oude spoorbanen krijgen een nieuw leven als bewegwijzerd fietspad. Daarnaast kunt u uitstekend fietsen op de vaak rustige landwegen.

Tot de interessantste routes behoren de **Confederation Trail** op Prince Edward Island, de **Sentier Petit Témis** langs de Madawaska River in New Brunswick, de route van Lawrencetown Beach landinwaarts naar Porter en Lawrencetown Lake in Nova Scotia, de **Viking Trail** in Newfoundland en ten slotte het walhalla voor mountainbikers, de **Mont Bromont** in Québec en de **Blue Mountain** bij Collingwood in Ontario.

Vissen en jagen

Met zijn enorme bossen en ontelbare meren en rivieren biedt Oost-Canada ideale omstandigheden voor sportvissers en jagers. De hengelaar kan bijvoorbeeld een zalm, forel, snoek, snoekbaars of muskellunge (*muskie*)

aan de haak slaan. Het wild waarop gejaagd kan worden, bestaat uit zwarte beren, elanden, kariboes, wapiti's en klein wild. Strikte jachtvoorschriften en strenge controles houden de wildstand op peil. Het jachtseizoen valt in de herfst. De beste jachtgebieden vindt u in het noorden van de provincies Ontario en Québec. Het Northern Peninsula in Newfoundland is beroemd vanwege de dichte elandenpopulatie.

Wetten en bepalingen

Jacht en visserij zijn streng gereguleerd door de wetten van de verschillende provincies. Uitvoerige informatie en brochures zijn verkrijgbaar bij de toeristenbureaus. In nationale en provinciale parken mag niet worden gejaagd. Jachtwapens mogen worden ingevoerd, maar moeten bij de douane worden ingeklaard. Voor de uitvoer van huiden en jachttrofeën is een exportvergunning nodig. Invoer van hengelsportuitrusting voor persoonlijk gebruik is zonder speciale toestem-

De Georgian Bay is met zijn rotsachtige kustlandschap en talloze eilandjes de perfecte plek voor kanotochten





Bonte huizen in Kensington Market



Eilandhoppen binnen de stad – Toronto Islands

De eilanden in Lake Ontario vormen een mooie bestemming voor wie de stad een dagje achter zich wil laten. Met wandelmogelijkheden onder de bomen en na zonsondergang een onvergetelijk uitzicht op de futuristische skyline van Toronto (zie blz.114).



HORNBLOWER NIAGARA FALLS BOAT TOUR



Informatie

Begin: steiger van de Hornblowervloot **1**, zie kaart blz. 150

Duur: 20 min.

Informatie en boeken: Hornblower Niagara Cruises, tel. 905-642-4272, www.niagaracruises.com.

com, apr.-nov. dag. 9-17.30 uur elk halfuur, in het hoogseizoen elk kwartier, volwassenen \$ 26, kinderen 5-12 jaar \$ 16

Belangrijk: de rij voor de kassa kan wel 100 m lang zijn, voor sommige afvaarten zijn online reserveringen niet geldig.

De stoere catamaran ontbreekt op vrijwel geen ansichtkaart van de waterval: dapper en overmoedig lijkt hij, omgeven door een witte nevel, zijn ondergang tegemoet te varen. De passagiers op het dek zijn gehuld in rode regenponcho's – geen overbodige luxe tijdens het spannendste onderdeel van een bezoek aan de Niagara Falls: een boottocht tot vlak bij de **Horseshoe Falls**. De passagiers gaan aan boord – tot 2013 waren het de kleine blauwe stoomboten van de legendarische *Maid of the Mist*-vloot – en trekken de bij de prijs inbegrepen regenponcho over hun hoofd. Ze proberen hun camera zo goed mogelijk te verpakken om waterschade te voorkomen. En dan vaart de boot 500 m stroomopwaarts.



Veel van de kostuums van de powwow zijn van generatie op generatie overgegeven

op de kostuums van de *Grass Dancers* kunnen zo worden bewogen dat ze doen denken aan het gras van de prairie dat wuift in de wind. Deze dansers hadden destijds tot taak het gras voor de volgende dans alvast plat te maken.

De kostuums van de vrouwen zijn al even indrukwekkend. Die van de *Jingle Dress Dancers* zijn behangen met honderden belletjes. 'Ooit droomde de vader van een ziek Ojibwemeisje dat een *jingle dress* zijn dochter beter zou maken. Sindsdien wordt dit als een helende dans beschouwd.' Veel jonge vrouwen en meisjes hebben een bontgekleurde, rijkversierde doek om de schouders geslagen. 'Dat zijn de Fancy Shawl Dancers', zegt Shaila. 'De doek symboliseert de deken die jonge vrouwen vroeger droegen. Door lichtvoetig op en neer te springen deden ze er een vliegende vlinder mee na.' Stanley formuleert het kort en bondig: 'En zo kon zelfs de domste krijger zien dat ze gewillig was.'

Er klinkt getrommel en het gezang zwelt aan. De rond de trommels gegroepeerde zangers tikken op hun stembanden om nog hogere tonen aan hun keel te ontlokken. 'Deze klanken komen rechtstreeks uit de buik,' zegt Stanley, 'want vanaf de buik gaan ze rechtstreeks naar de mond, zonder dat de hersenen eraan te pas komen. Net als bij baby's. Zo uiten we onze gevoelens.' Shaila stuurt hem met een klap op zijn billen naar zijn groep. Ze is trots op haar man. En op haar afkomst, die ze koestert in de door blanken overheerste samenleving waarvan ze deel uitmaakt.

Uitstapjes in de omgeving

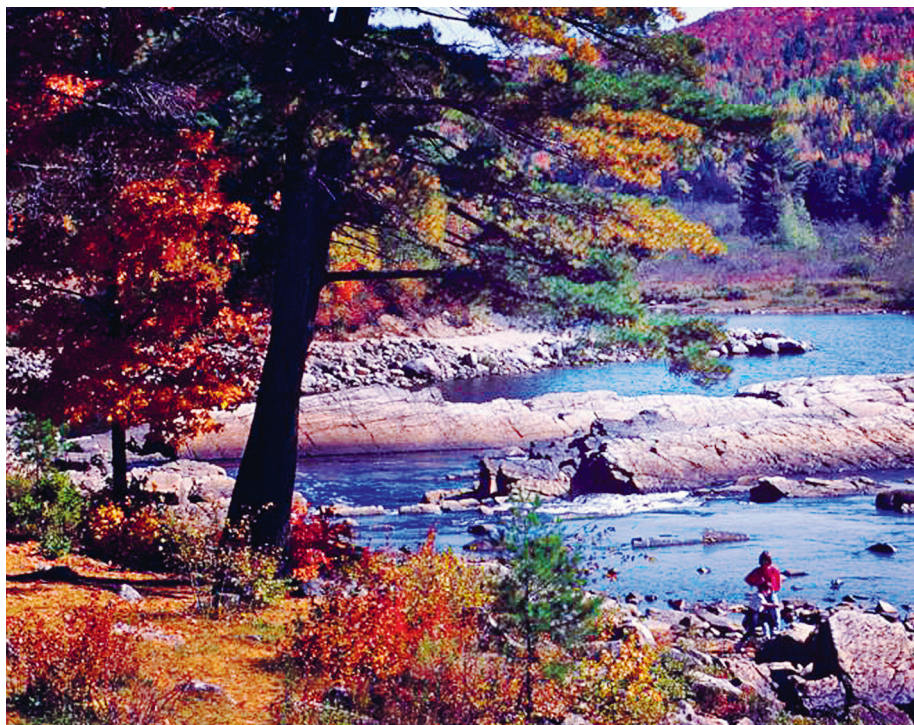
Het gebied rond Montréal heeft geen spectaculair natuurschoon te bieden, maar wie twee uur in noordelijke richting rijdt, ontdekt Canada à la française – met dichtbegroeide bossen en ruig graniet, elanden, bevers en goede restaurants. De streek ten zuiden van Montréal kent een rijke historie, uiteraard met veel savoir-vivre’.

De **Laurentides** (het Laurentidegebergte) met toppen tot een hoogte van 1000 m maken deel uit van het oeroude Canadian Shield. Dit geologische verschijnsel, de grootste granietplaat ter wereld, krult zich in de vorm van een reusachtig hoefijzer rond de Hudson Bay

en bedekt daarbij Labrador en Québec bijna helemaal en Ontario ten dele.

Het gebied ten zuidoosten van Montréal biedt een geheel andere aanblik. Ten zuiden van de Fleuve Saint-Laurent bereikt u algauw de **Montréalégie**, een streek met boerderijen en

Été indien in de Laurentides – de herfst hoeft niet triest, koud en regenachtig te zijn



Noord-Amerika. In 1759 slaagden de Engelsen er na herhaaldelijke vergeefse pogingen in de stad te veroveren. Na de nederlaag in de Zevenjarige Oorlog moest Frankrijk in 1763 bij de Vrede van Parijs bijna al zijn bezittingen in Noord-Amerika opgeven. Nieuw-Frankrijk, dat zich in die tijd uitstrekte tot aan de Grote Meren en de Mississippidelta, kwam in handen van het Britse Rijk.

Onder de Britten maakte de stad een bloeitijd door als houtoverslagplaats. Al snel woonden er meer Engels- dan Franstaligen in de stad. Rond 1900 lokte het florerende Montréal de Engelstaligen echter landinwaarts, en in 1920 sprak nog maar 10% van de bewoners van Québec-Stad Engels. Tegenwoordig is Québec *partout français* en dankzij het 'groei-beleid' van regering en stadsbestuur een bloeiende metropool, waarvan het ommuurde Vieux-Québec een warm plaatsje inneemt in het hart van de Québécois.

De **oude stad**, die even goed ergens in Noord-Frankrijk had kunnen liggen, is ideaal voor voetgangers. Alle bezienswaardigheden, restaurants en uitgaansgelegenheden

liggen binnen de stadsmuur of vlak daarbuiten. Alleen voor uitstapjes in de omgeving hebt u een auto nodig. Om een goed beeld te krijgen van de bakermat van Nieuw-Frankrijk kunt u het best minimaal twee dagen uittrekken voor een bezoek. Vanwege de vele trappen zijn een goede conditie en stevige schoenen daarbij geen overbodige luxe. Vieux-Québec bestaat namelijk uit een bovenstad, de *haute ville*, die hoog op de Cap Diamant ligt, en een benedenstad, de *basse ville*, waarvan de huisjes elkaar verdringen op de smalle oever.

Vieux-Québec: Haute-Ville

Kaart: zie blz. 277

La Citadelle 1

Côte de la Citadelle, www.lacitadelle.qc.ca, mei-okt. dag. 9-17, anders 10-16 uur, elk uur rondleidingen, volwassenen \$ 16, kinderen \$ 6

Terrasse Dufferin: fantastisch uitzicht hoog boven de St. Lawrence River

